

כנס נוצר האקלים

לקחת את האקלים בידיים

סיכום הכנס הראשון

6 במאי 2022

מעבדות בלמונטה, האוניברסיטה העברית לנוער

אידיאה

תכנית למחקר בתחומים הומניסטיים

האוניברסיטה העברית לנוער
לקידום החינוך למדע
מרכז המעבדות למדעים ע"ש בלמונטה

מדינת ישראל
משרד החינוך

מדעני העתיד
המרכז לקידום מחוננים ומצטיינים

כנס נוצר האקלים

לקחת את האקלים הידיים

מטרת הכנס

משבר האקלים נוגע לחיים של כולנו ובמיוחד לחיי בני ובנות נוער. השינוי באורח החיים הנדרש מהאנושות על מנת להסתגל למצב החדש הוא מורכב ולא מובן מאליו. הנושא מעניין בני ובנות נוער רבים, בארץ ובעולם כולו, אבל חסרה במה לדבר ולהציג מחקרים ומחשבות, כמו גם לקבל ידע בלתי מתווך מחוקרות וחוקרים, אנשי תקשורת ופעילים.ות.

על מנת לאפשר במה כזו, יזמו תלמידי.ות **תוכנית אידאה** ממרכז מדעני העתיד והאוניברסיטה העברית לנוער את כנס הנוער על משבר האקלים. הכנס עסק באספקטים שונים של בעיות ופתרונות לאירוע העולמי הזה ובמחקרים שונים שנעשו סביבו. את הכנס ארגנו והפיקו תלמידי **תוכנית אידאה** (משלושת מחזורי התוכנית), והוזמנו אליו תלמידים.ות מכל תוכניות מרכז מדעני העתיד: מצויינות למדע, אודיסאה, אלפא ואידאה מכל הארץ, כמו גם תלמידים.ות נוספים.

פאנל פוסטרים

תודה רבה לכל התלמידות והתלמידים שהציגו את מחקרים כפוסטר בפאנל הפוסטרים שריכזה **יערה המל** (אידאה ב'):

[ירדן ישראלי](#), תוכנית אלפא, מכון ויצמן: [השפעת שינוי אקלים מעשה ידי אדם על ידי שריפות שתועדו בקליפורניה](#) (הצגת מאמר מ-2019)

[עידן זילכה](#), תוכנית אלפא, האוניברסיטה העברית לנוער: [טיהור מים ע"י סופח מסוג מורכב פולמר-חרסית](#) (תמצית מחקר שבוצע במסגרת תוכנית אלפא, 2021)

[איתמר כהן](#), תוכנית אידאה, האוניברסיטה העברית לנוער: [משבר הנרטיב של משבר האקלים, נרטיבים אסטרטגיים כמפתח לצמצום פער הפעולה בנושא משבר האקלים](#) (תמצית מחקר שבוצע במסגרת תוכנית אידאה, 2021)

[אורי אנריקו סופר](#), [איתי פוקס](#), [אבינעם שמואל שקלאר](#), תוכנית אידאה, האוניברסיטה העברית לנוער: [מה ניתן ללמוד מגישות קודמות לטיפול באשפה בישראל](#) (הצגת מאמר מ-2020)

[נגה בר יצחק](#), תוכנית מצויינות למדע, אוניברסיטת תל אביב: [הצגת תנועת מחאת הנוער למען האקלים](#)

כנס נוצר האקלים

לקחת את האקלים בידיים

פאנל משבר האקלים

בהנחיית אורי אנריקו סופר ואיתי פוקס (אידאה ג').
לפניכם הצגת הדוברים, כולל הפניות לקריאה נוספת,
ותמצית דבריהם.

ד"ר לירון שני

ד"ר לירון שני הוא אנתרופולוג העוסק באנתרופולוגיה של הסביבה, מדע וחקלאות, היחס בין האנושי ללא אנושי, מינים פולשים, שינוי אקלים והשפעות עידן המידע על החברה והסביבה. עבודת הדוקטורט שלו מאוניברסיטת תל אביב, עסקה במתחים בין סביבה וחקלאות בערבה (היכן שגדל), זכתה בפרס גלקמן של האגודה האנתרופולוגית הישראלית, והייתה הבסיס לספר ['שיטת הערבה: אנתרופולוגיה של טבע, תרבות וחקלאות'](#) שפורסם השנה. מאז 2020 הוא חבר סגל במחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה באוניברסיטה העברית. לירון הוא מייסד ועורך פרויקט 'בחברת האדם' - העוסק באנתרופולוגיה בישראל ובעולם ובהנגשת המחקר החברתי. לפרויקט [אתר](#) ו[דף פייסבוק](#) עם יותר מ-9000 עוקבים.

ד"ר שני נתן הרצאה קצרה על ההשפעות החברתיות של משבר האקלים. הוא דיבר על מושגים חשובים כמו צמצום/הפחתה לעומת הסתגלות. ד"ר שני דיבר על מעורבות הנוער במשבר, אמר שאין ספק שהנוער הרבה יותר מעורב מכל אוכלוסייה אחרת (סטודנטים למשל) אבל גם הזהיר מ"באקלש" (התנגדות) של השמרנות.

פרופ' און ברק

פרופסור און ברק הוא היסטוריון חברתי ותרבותי של מדע וטכנולוגיה במסגרות לא מערביות. הוא חבר במחלקה להיסטוריה של המזרח התיכון ואפריקה באוניברסיטת תל-אביב ומחברם של שלושה ספרים:

[Names Without Faces: From Polemics to Flirtation in Islamic Chat-room Nicknaming](#) (University of California Press, 2006)

[On time: Technology and Temporality in Modern Egypt](#) (University of California Press, 2013)

[Powering Empire: How Coal Made the Middle East and Sparked Global Carbonization](#) (University of California Press, 2020)

פרופ' ברק עובד היום על ספר שנושא הוא חום וקור במזרח התיכון.

כנס נוצר האקלים

לקחת את האקלים הידיים

פרופ' ברק הוא ממייסדי ועורכי הבלוג השבועי '[הסדנה להיסטוריה חברתית](#)' המתפרסם באתר 'הארץ', המנתח את ענייני המזרח התיכון האקטואליים באמצעות המחקר ההיסטורי העכשווי, וכן ממייסדי '[המעבדה להיסטוריה של משבר האקלים](#)' באוניברסיטת תל אביב.

מה לאנשים כמונו שעוסקים בהיסטוריה עם משבר האקלים שמזוהה עם העתיד וההווה? ניקח שני מושגים שעוזרים עם התמודדות עם משבר האקלים אבל גם מצמצמים את התפיסה שלנו: המושג הראשון הוא האנתרופוקן, עידן האדם. זה מושג חשוב שמסביר את העידן הזה אבל הוא מטשטש קצת את אחריות האדם. המושג השני הוא התחממות גלובלית. בלי מדענים לא היינו מבחינים בעליית מעלה אחת, אבל לצד חשיבותו המונח הוא גם בעייתי. אף אחד לא סובל מהתחממות גלובלית, כל אחד סובל אחרת: גבר מאישה, תושב יפו מתושבת אודסה, וזה מרחיק אותנו מהחוויה האישית הסובייקטיבית.

אביב לביא

אביב לביא הוא עיתונאי ושדרן רדיו שעוסק הרבה בסוגיות מקומיות סביבתיות ופוליטיות. מגיש בגלי צה"ל עם לינוי בר גפן ונעמי רביע את התוכנית '[יהיה בסדר](#)'. היה כתב בעיתון הארץ, מעריב, ואפילו בטור שבועי של טור ראשון. [כותב את הבלוג "האיש הירוק" ו"הזמן הירוק"](#) [באתר החדשות "זמן ישראל"](#) (Times of Israel). השתתף בכתיבה של הספרים "המדריך הישראלי לאוכל האורגני" ו"מאיפה משתין הדג".

בתקשורת לא שומעים מספיק על משבר האקלים ואני חושב שצריך לפרוט את המאבק לחלקים קטנים וברורים. לביא נתן כדוגמה את המאבק הסביבתי ואת המאבק למען תזונה מן הצומח שהיה נפרד במשך שנים וטען שאם השאלה היא לא רק האם אנחנו צודקים אלא איך אנחנו מביאים את הידע והמחשבה לקהל כמה שיותר רחב, צריך לאחד מאבקים בתגובה לשאלה מהקהל ("איך נתמודד עם מי שמתנגד או מכחיש?") אמר לביא כי צריך להדגיש את הדברים שמציקים כרגע ודרך זה נפתור את הבעיה הגדולה. נגיד, אדם ילחם בהעדר תחב"צ כדי לפתור את ההגעה שלו לעבודה, אבל על הדרך נצמצם את ההשפעה הגלובלית.

כנס נוצר האקלים

לקחת את האקלים בידיים

מעגלי שיח של כל משתתפיות הכנס

**א.נשים פרטיים או חברות מזהמות: מאין תבוא הישועה?
בהנחיית איתמר כהן (אידאה א')**

**צרכנות וקיימות: האם אפשר גם וגם?
בהנחיית אביה גליק (אידאה ג')**

כנס נוצר האקלים

לקחת את האקלים בידיים

כחלק מהשאיפה להרחיב את הידע המשותף ולהפנות זו את זה למקורות מידע מגוונים, נתלה ברחבת הכנס לוח שיתוף, זו תמציתו:

אנשים ששווים עוקב

re.gal	בעיקר אינסטגרם, מיחדוש אופנה וקיימות
מיטל פלג-מזרחי	פייסבוק, אינסטגרם, אופנא בת קיימא
Caulin Donaldson	טיק טוק @trashCaulin מבצע ניקוי חופים מצולם ומתועד
אליינה ווד	טיק טוק @thegarbagequeen ידיעות על הישגים בתחום האקלים
אייזאס הרננדז	QueerBrownVegan בכל הרשתות החברתיות. סרטונים ומידע בנושא.

כנס נוצר האקלים

לקחת את האקלים בידיים

ארגונים ששוים עוקב

m_laradar אינסטגרם	מתחת לרדאר, תקשורת מצעירים לצעירים, דגש אקלים חזק
https://muslala.org/	מוסללה, מעבדה לחקר עירוניות יצרנית וברת קיימא על גג בניין כלל
https://degreeandahalf.huji.ac.il/	מעלה וחצי, סרטונים לקהלים מגוונים, הנגשה למערכת החינוך
metlabshot@ פייסבוק	מתלבשות, אופנא בת קיימא, ארגון לשימור הסביבה
@FoodRescuersJLM פייסבוק	מצילות המזון ירושלים
https://rebellion.global/	המרד בהכחדה XR
https://www.reshet-yeruka.net/	הרשת הירוקה, חינוך לקיימות

תרבות ו/או חומרי קריאה

don't look up	סרט בנטפליקס, 2021
האקלימיסטים	הפודקאסט הישראלי על משבר האקלים. ד"ר אבנר גרוס ונדן פלדמן. עונה שנייה יצאה ממש לאחרונה
עולם קטן	ספר, דרור בורשטיין, בבל, 2021
הסדנה להיסטוריה חברתית	סדרת מאמרים
האיש הירוק	בלוג ומאמרים בענייני סביבה, אביב לביא
צלו הארוך של משק החי	דו"ח של האו"ם שבוחן את השלכות משק החי על העולם
Merchants of Doubt	סרט תיעודי, 2014

תודה לכל מי שצילמה תמונות בכנס! כל התמונות נמצאות [כאן](#)